
Integrarea României în Uniunea Europeană este afectată de criza pandemică și financiar-economică

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Prof. Cristian Marian BARBU PhD

Artifex University of Bucharest

Lecturer Ștefan Virgil IACOB PhD (*stefaniacob79@yahoo.com*)

Artifex University of Bucharest

Iulian RADU PhD Student (*julian@linux.com*)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

La 7 ianuarie 2007 România a fost acceptată pe baza documentelor semnate ca membru al Uniunii Europene. În ianuarie acest an s-au împlinit 14 ani de când România este membru al acestei comunități europene. Cunoaștem că România a fost admisă ca membru al Uniunii Europene deși avea multe dificultăți, multe probleme, în ideea că se pot face eforturi care să elimine neajunsurile și să conducă la o aliniere la standardele europene, care să consfințească integrarea deplină a României în Uniunea Europeană.

Rapoartele anuale privind România întocmite de Uniunea Europeană au evidențiat an de an unele neajunsuri, unele probleme, care ne-au fost sugerate ca măsuri de impulsionare a rezolvărilor rămânerilor în urmă.

În prezent România întâmpină și alte dificultăți în integrarea deplină în Uniunea Europeană. Facem o scurtă precizare și anume că unii afirmă că România s-a integrat pe deplin, dar noi uitându-ne în programul de măsuri, care mai trebuie încă întreprinse pentru a ajunge la standardele europene și cerințele din directivele acestuia, constatăm că mai este un drum lung.

Pe lângă unele dificultăți ale noastre de a putea accesa fondurile europene, așa cum ne-au fost ele repartizate de la bugetul comunitar an de an, având în acest sens un coeficient de accesare foarte redus, apar și alte dificultăți.

Cuvinte cheie: state membre, Uniunea Europeană, integrare, programe de dezvoltare, fonduri comunitare, crize.

Clasificare JEL: F15, F60

Introducere

Criza economico-financiară declanșată de pandemia Covid-19 și-a pus amprenta din plin asupra evoluției României. Este adevărat că bugetul

multianual a făcut o repartitie convingătoare pentru România, numai că an de an acele fonduri repartizate trebuie să fie accesate pe bază de proiecte bine definite cu finalitate, să se bazeze în faza inițială și de o prefinanțare, care să fie proprie. În acest sens, România întâmpină dificultăți în ceea ce privește absorbția fondurilor structurale și de coeziune. Proiectele se opresc la un anumit stadiu și pun barieră accesării fondurilor care se cuveneau. Pe de altă parte trebuie implementate normele privind finanțarea agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului pentru a se putea accesa fondurile comunitare raportate în acest sens.

În ceea ce privește valorificarea avantajelor politicii de coeziune a Uniunii Europene în perioada 2014-2020, pe baza studiului efectuat constatăm că România nu a beneficiat în sensul cel mai precis de acestea. Se impune să reconsiderăm rapid mai ales prin instituția care se referă la accesarea fondurilor comunitare (Minister) să pregătim proiecte viabile, proiecte de anvergură, care să poată să acopere prin accesare fondurile care ne sunt repartizate. Altfel, ajungem tot într-o fază în care contribuția la bugetul comunitar poate deveni mai mare decât rezultatele propriu-zise.

România are de îndeplinit și de pus pe tapet politici clare în domeniul rural, în ceea ce privește dezvoltarea agriculturii și perfecționarea industriei. Acestea trebuie realizate cu maximă urgență, dar contextul actual nu este favorabil. Criza economico-financiară declanșată prin pandemia coronavirus adâncește dificultățile pe care le întâmpină țara noastră și cred că numai prin reconsiderarea punctului de vedere comunitar putem face progrese în accelerarea integrării în interesul pentru care am intrat în Uniunea Europeană.

Prevederile achiului Schengen este o problemă care poate acum nu mai trebuie discutată atâta timp cât România are mari dificultăți în dezvoltarea și rezolvarea propriilor probleme în integrarea și participarea împreună cu celelalte state membre ale Uniunii Europene la creștere economică, la creșterea Produsului Intern Brut și pe cale de consecință a îmbunătățirii calității vieții în România.

Literature review

Stadiul în care se află România privind procesul de integrare europeană și perspectivele acestei integrări au fost urmărite cu mare atenție și interes de Anghelache C. (2008), publicând astfel o lucrare care pune în evidență starea economică în procesul integrării României în anul 2008. De asemenea în 2012 acordă atenție deosebită asupra stării economice în condițiile crizei economico-financiare din perioada 2008-2011. Relațiile și corelațiile dintre indicatorii macroeconomici care pun la dispoziție informații certe asupra evoluției României sunt abordate în lucrarea lor de Anghelache C., Capanu I. (2004). Starea economică a României este un subiect tratat cu maxim interes

în mai multe lucrări de Anghelache C. (2016, 2017). Datele care stau la baza acestor analize profunde de-a lungul timpului au fost culese, sintetizate și prelucrate cu mare atenție de Anghelache C. din *Buletinul Statistic* editat de Institutul Național de Statistică, *Condițiile de viață ale populației din România* editată de Institutul Național, colecția ziarului *Economistul* și colecția ziarului *Financiar*.

Metodologie, date, rezultate și discuții

România a aderat la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007. Din acel moment se pune problema integrării țării noastre, sub toate aspectele în Uniunea Europeană. Această integrare trebuie realizată cu efecte benefice și pentru țara noastră. De aceea, acum, s-ar impune să constatăm că România este pe drumul cel bun.

În acest articol vom exemplifica, prin evidențierea unor dificultăți, stadiul în care se află România privind procesul de integrare europeană. În continuare se va sumariza programul pe care România îl are de parcurs până la integrarea deplină în Uniunea Europeană. Performanța redusă a României în integrarea deplină și, mai ales, accesarea fondurilor europene alocate constituie un element de rezervă în aprecierea țării noastre în cadrul Uniunii Europene.

• *România întâmpină dificultăți în absorbția fondurilor structurale și de coeziune*

Sistarea la un moment dat a plăților pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU) a avut la bază apariția unor probleme în absorbția fondurilor. De regulă, acestea au fost semnalate de beneficiari, de firmele de consultanță, de societatea civilă și uneori de reprezentării Guvernului României.

În acest sens, Jose Manuel Barosso, la o întrevedere cu președintele României, a evidențiat că deși România a depus eforturi considerabile, nu a accelerat procesul de absorbție a fondurilor structurale.

Statul român s-a dovedit nepregătit pentru îndeplinirea responsabilităților luate în fața Comisiei Europene. Dacă pentru fondurile de preaderare alocate României până în perioada 2000-2007, contractarea a fost de 90%, iar rata de absorbție de 70%, pentru perioada 2007-2013, rata de absorbție a fondurilor a rămas extrem de scăzută. Astfel, rata de absorbție până la 10 februarie 2012 a fost estimată la 6,3% (1.21 miliarde de euro). În perioada februarie 2012 – septembrie 2015 s-a accelerat procesul de accesare a fondurilor europene nerambursabile, înregistrându-se progrese serioase. O situație pozitivă s-a înregistrat la accesarea fondurilor nerambursabile.

Anul 2016, din nefericire pentru România, reprezintă perioada cea mai neperformantă în ceea ce privește accesarea fondurilor europene. Această stare a fost determinată și de existența unui guvern *tehnocrat* fără experiență și performanță în acest domeniu. După 2017 s-a mai accelerat accesarea fondurilor europene.

Conform principiului subsidiarității, statul român a avut obligația de a institui unele autorități și de a organiza Programele Operaționale (PO). De exemplu, Programul Operațional Sectorial Transport a fost acceptat de către Comisia Europeană în data de 12 iulie 2007, iar Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane a fost acceptat pe 22 noiembrie 2007.

Un alt aspect se referă la lipsa transparenței calendarelor în care sunt prezentate datele la care formularele de aplicare sunt făcute publice, termenele de depunere a dosarelor etc. pentru a soluționa acest aspect, Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) a creat un calendar orientativ. Acest calendar nu a fost totdeauna respectat, fiind interpretat cu multă larghețe. Acest neajuns a fost remediat prin folosirea unei terminologii concrete și evitarea formulărilor vagi.

Un alt neajuns al instrumentelor structurale este cel de decalare a termenelor, care provoacă întârzieri în procesul de aplicare și poate avea ca efect pierderea multor proiecte, deoarece beneficiarii nu sunt informați cu privire la schimbarea termenelor limită. O altă soluție poate fi păstrarea termenelor stabilite, concomitent cu relansarea cererilor de proiecte, pentru a se evita pierderea unora dintre acestea.

Un aspect negativ este cel cu privire la modificările pe parcurs ale documentației necesare și a datelor de depunere. Unii solicitanți nu sunt informați cu privire la modificări și aceștia ajung să depună dosare incomplete. Sunt cazuri în care chiar dacă beneficiarii cunosc schimbările care trebuiau făcute pentru ca dosarul să fie acceptat, nu au mai avut timp să le pună în aplicare. De aceea, ar fi de dorit ca orice schimbare făcută după lansarea proiectelor să intre în vigoare începând cu următoarea solicitare, fără a putea fi aplicabile retroactiv.

Tot neajuns este și cel semnalat de organizații ale societății civile, care se referă la lipsa personalului competent. În acest sens personalul din cadrul Autorităților de Resort este insuficient și lipsesc evaluatorii externi. De multe ori, salariile sunt neatractive, ceea ce duce la o potențială înclinație spre corupție. Soluțiile constau în excluderea personalului intern al Autorităților respective de pe lista restructurărilor impuse de corectarea bugetului de stat și angajarea unui număr mai mare de evaluatori, sau contractarea de evaluatorilor externi. De asemenea, angajații ar putea fi responsabili (printr-un sistem de bonusuri și sancțiuni) față de dosarele pe care le administrează.

Lipsa responsabilității, combinată cu salariile mici, creează o mentalitate a angajaților agențiilor de tipul *laissez-faire*. O altă soluție este crearea unui cod de conduită pentru personalul care gestionează fondurile comunitare, concomitent cu introducerea unui program de instruire. Acest program vizează prevenirea fraudelor, a conflictelor de interese sau a altor nereguli.

După ce dosarul a fost acceptat și beneficiarul a trecut peste această etapă, potențialele problemele nu se opresc aici. Dintr-un studiu rezultă că un mare neajuns în cadrul acestei faze a proiectului este întârzierea în rambursarea cheltuielilor beneficiarilor. De exemplu, contractul de finanțare al Programului Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane stipulează obligația Agenției de Management de a rambursa cheltuielile în 45 de zile de la data înregistrării cererii de rambursare. În practică însă, termenele sunt în medie între 90 și 130 de zile de la depunerea cererii. Nerambursarea duce la pierderea prefinanțării pentru următorul an. Apar cazuri când beneficiarii sunt acționați în instanță deoarece nu pot să își plătească angajații, furnizorii, creditele la bancă sau taxele. În încercarea de a îmbunătăți rata de absorbție, este necesară respectarea perioadei de 45 de zile lucrătoare pentru procesarea cererilor de rambursare.

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Creșterea Competitivității Economice a gestionat cu dificultate proiectele legate de întreprinderile mici și mijlocii. Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Capacității Administrative înregistrează întârzieri majore în evaluarea dosarelor unor beneficiari, ceea ce duce la întârzieri în aplicarea programelor guvernamentale.

În vederea unei mai bune implementări a Strategiei 2020, în luna octombrie 2011 s-a propus crearea unui Cadru Strategic Comun pentru cele mai importante cinci fonduri structurale. Aceste instrumente (FEDR, FSE, Fondul de coeziune, FEADR, FEPM) vor însuma circa 42% din bugetul pentru perioada 2014-2020. Cadrul va schița pentru statele membre orientările generale ale Uniunii Europene în materie de politică de convergență, iar responsabilizarea autorităților publice se va face prin Contract de Parteneriat, semnat de fiecare stat membru în parte. Cadrul Strategic presupune o nouă abordare a dezvoltării și a politicii de convergență a UE, care va porni de la realitatea teritorială din statele membre și nu va lua în calcul dihotomiile de tip urban – rural, agricultură – industrie, în distribuția fondurilor europene.

Pentru a preveni nivelul extrem de scăzut de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune, este esențial ca România să fie pregătită din timp pentru schimbările instituționale necesare pentru noul cadru financiar multianual până în anul 2020. În acest sens, statul român va trebui să adopte o nouă abordare care va porni de la specificitatea fiecărei zone de dezvoltare.

Autoritățile naționale vor trebui să ia în considerare noile metode de verificare a eficienței guvernelor în implementarea fondurilor printr-un sistem complex de indicatori. Dacă acest nou sistem de verificare le va oferi statelor membre mai multă flexibilitate în metoda de implementare a instrumentelor structurale, România, alături de celelalte state europene, va fi obligată să-și respecte angajamentele pe care și le ia cu privire la rezultatele procesului de absorbție a fondurilor europene.

• *Norme privind finanțarea agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului din fonduri europene*

Un obiectiv din Programul de guvernare trebuie să fie susținerea financiară și fiscală a agriculturii prin programe multianuale și aplicarea de scheme eficiente care să faciliteze absorbția cât mai largă a fondurilor europene disponibile pentru acest sector.

Documentele în baza cărora sunt accesate sumele alocate României din fondurile comunitare destinate agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului sunt orientate către modelul agricol european, bazat pe un sector competitiv, modern și dinamic, orientat spre piață, îndeplinind și alte funcții conexe (dezvoltarea durabilă, protejarea mediului înconjurător, îmbunătățirea calității vieții pentru populația din mediul rural).

Măsurile implementate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală sunt grupate, în funcție de tipul investiției și domeniile vizate, în cadrul a patru axe.

Axa 1 are ca obiectiv dezvoltarea agriculturii competitive bazată pe cunoaștere și inițiativă privată, prin care se asigură implementarea standardelor comunitare și consolidarea sectorului agroalimentar.

Axa 2 are ca obiectiv îmbunătățirea mediului în spațiul rural și conservarea biodiversității printr-un management durabil al terenurilor agricole și forestiere.

Axa 3 vizează îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, diversificarea economiei rurale, promovarea cunoașterii și îmbunătățirea potențialului uman.

Axa 4 cuprinde măsuri care vizează sprijinirea dezvoltării rurale prin îmbunătățirea guvernării locale și promovarea potențialului endogen.

O prioritate de finanțare o reprezintă implementarea programului pilot LEADER pentru încurajarea inovației în sectorul agricol și forestier, folosirea resurselor naturale și culturale într-un mod rațional și îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale.

Programul Operațional pentru Pescuit (POP) 2007-2013 a fost elaborat pentru a asigura contribuția financiară alocată prin Fondul European

pentru Pescuit alocată ca sprijin financiar acordat la nivel național, regional și local. Obiectivele Programului vizează:

- dezvoltarea competitivității și durabilității sectorului piscicol primar;
- susținerea pieței pentru produsele sectorului piscicol;
- asigurarea dezvoltării durabile a zonelor pescărești și îmbunătățirea calității vieții în aceste zone;
- realizarea unei implementări adecvate în cadrul Politicii Comune pentru Pescuit.

Pentru România, acest program nu a avut efecte deosebite, mai ales datorită lipsei unei strategii naționale adecvate.

Finanțarea prin Fondul European pentru Garantare în Agricultură (FEAGA) se acordă prin intermediul Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), ca plăți directe la hectar (pe suprafață), sau al măsurilor de piață pentru implementarea mecanismelor comerciale conform Politicii Agricole Comune (PAC).

Anual, circa 1,1 milioane de fermieri beneficiază de plata directă pe suprafață. Principalele măsuri de piață derulate prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură sunt:

- programul național vitivinicol;
- furnizarea de produse alimentare provenind din stocurile de intervenție pentru persoanele cele mai defavorizate;
- sprijin comunitar pentru furnizarea laptelui și a anumitor produse lactate în instituțiile școlare;
- subvenție comunitară acordat pentru grupurile de producători în sectorul legume-fructe;
- încurajare pentru restructurarea industriei zahărului;
- implementarea programului european de încurajare a consumului de fructe în școli

• ***Valorificarea avantajelor politicii de coeziune a UE în perioada 2014-2020***

În domeniul politicii de coeziune a UE, în urma măsurilor întreprinse, s-au obținut o serie de rezultate. Printre acestea menționăm:

- realizarea a 8.400 km de cale ferată construiți sau reabilitați;
- 5.100 km de drum rutier au fost construiți sau reabilitați;
- accesul la apă potabilă curată pentru încă 20 de milioane de persoane;
- asigurarea cadrului de formare și conversie pentru 10 milioane de persoane anual;
- s-au creat peste un milion de locuri de muncă;
- PIB/locuitor a crescut cu 5% în noile state membre.

Cu toate acestea, în rândul statelor membre, se mențin decalajele între regiuni.

Astfel, pe glob, indicatorul PIB/locuitor oscilează între 50 euro/locuitor și peste 14.000 euro/locuitor. Și în Uniunea Europeană există o serie de decalaje, mai ales în ceea ce privește ritmul de creștere al indicatorului. În unele țări este chiar în scădere, iar în cele cu economie echilibrată, se ajunge la o rată de creștere de 25%.

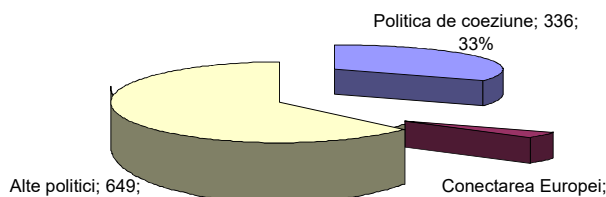
Pentru perioada următoare, accentul trebuie pus, în rândul țărilor UE, pe eliminarea acestor decalaje.

Obiectivele principale avute în vedere de Comisia Europeană pentru perioada 2014-2020 sunt realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, accentul urmând a fi pus pe rezultate concrete și strategia de maximizare a impactului finanțării UE în aceste domenii.

Comisia a prezentat propuneri ambițioase, însă realiste, privind Cadrul Financiar Multianual (CFM) pentru perioada 2014-2020. Structura bugetară aprobată, pentru Politica de coeziune repartizează astfel 33% (36 miliarde euro) pentru a facilita Conectarea Europei se prevăd 4% (40 milioane euro), iar pentru alte politici (agricultură, cercetare, externe etc.) sunt repartizate 63% (649 miliarde euro), vezi graficul de structură următor:

Structura bugetară

Figura 1

Principalele schimbări în politica de coeziune a Uniunii Europene:

- o primă problemă căreia i se acordă atenție o constituie consolidarea eficacității și performanței economico-financiare;
- în acest sens, accentul va fi pus pe rezultate, măsurate prin indicatori comuni și specifici programelor respective. Prin acest sistem de indicatori se va realiza o raportare, monitorizare și evaluare adecvată și obiectivă;
- trebuie să se asigure un cadru de performanță pentru toate programele, urmărindu-se parcurgerea de etape și stabilirea de obiective clare și măsurabile;

-
- stabilirea unor etape și obiective clare și măsurabile;
 - se impune evidențierea rezervei de performanță, în limita a 5% din alocările naționale (la nivel de stat membru, fond sau categorie de regiune).

De asemenea, alocările de fonduri trebuie să se realizeze în condițiile asigurării unor condiții pentru investiții eficiente.

Trebuie să se asigure condiționalitate macroeconomică, prin alinierea la noua guvernare economică.

a) Utilizarea mai coerentă a fondurilor UE disponibile, reprezintă un alt aspect care trebuie urmărit și îmbunătățit. În acest sens trebuie să se asigure o deplină concordanță între cadrul strategic comun, contractele de parteneriat și programele operaționale (vezi schema următoare):

În această direcție, se impune îmbunătățirea unor indicatori care să reflecte:

- strategia globală de investiții; aliniată la obiectivele Europa 2020;
- coerență cu programele naționale de reformă;
- coordonare între fondurile politicii de coeziune, de dezvoltare rurală, de pescuit și afaceri maritime;
- stabilirea de obiective și indicatori care să măsoare progresele înregistrate în ceea ce privește realizarea țintelor din programul Europa 2020;
- sporirea eficacității prin introducerea unui cadru de performanță adecvat;
- realizarea eficienței, concomitent cu consolidarea capacității administrative și reducerea birocrăției.

b) Stabilirea unei liste de obiective tematice.

Accesarea și utilizarea fondurilor de coeziune trebuie să se realizeze în condițiile asigurării unui program de cercetare și inovare specific fiecărei economii naționale.

Un alt obiectiv tematic îl reprezintă asigurarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC), care contribuie la creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-urilor).

Problema mediului înconjurător trebuie să aibă în vedere trecerea la o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, care să aibă în vedere și adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor.

Protecția mediului va trebui să se canalizeze și pe creșterea eficienței resurselor naturale.

Transportul durabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore reprezintă un alt obiectiv tematic prioritar.

Ocuparea forței de muncă și dezvoltarea mobilității lucrătorilor va constitui un obiectiv prioritar în perioada următoare. În acest cadru se va urmări creșterea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, flagel care tinde să ia proporții.

În domeniul educației, obiectivul de urmărit este cel cu privire la creșterea competențelor și învățare pe tot parcursul vieții.

Consolidarea capacității instituționale și administrației publice eficiente va fi corolarul obiectivelor tematice, în sensul că se va putea realiza o simbioză corectă între individ și administrația publică.

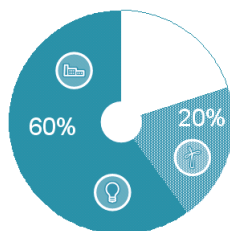
c) Concentrarea resurselor pentru maximizarea impactului politicii de coeziune trebuie să aibă în centrul preocupărilor concentrarea investițiilor FEDR.

Prin aceasta se va realiza creșterea eficienței energetice și energiei regenerabile. Cercetarea și inovarea vor fi puse în slujba sporirii competitivității IMM-urilor.

Structura concentrării resurselor este evidențiată de graficele de structură următoare:

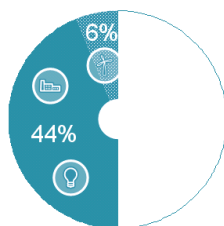
Structura investițiilor în regiunile dezvoltate și regiuni de tranziție

Figura 2

Structura investițiilor în regiunile mai puțin dezvoltate

Figura 3

d) Fondul social european (FSE)

Fondul social european este cuprins în bugetul politicii de coeziune al Uniunii Europene. Având în vedere efectele recesiunii, concretizate prin criza economico-financiară, se agravează starea socială în majoritatea statelor membre.

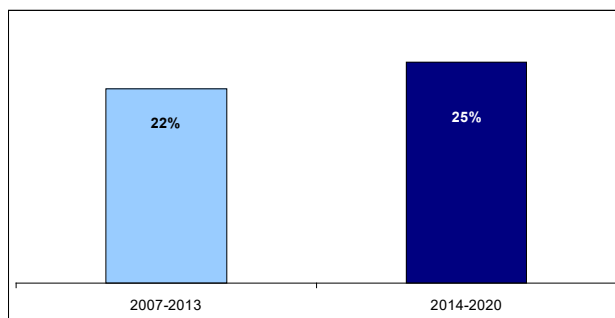
De aceea, în bugetul politicii de coeziune se va pune accentul pe identificarea de noi surse care să asigure creșterea, în cifră absolută dar și ca pondere, a fondului social european. Din analiza datelor furnizate de instituțiile Uniunii Europene rezultă că din totalul fondurilor structurale (FEDR și FSE), FSE va reprezenta:

- 25% în regiunile mai puțin dezvoltate;
- 40% în regiunile de tranziție;
- 52% în regiunile mai dezvoltate.

Pentru perioada 2014-2020 se va asigura creșterea de la 22%, cât a fost prevăzut pentru 2007-2013, la 25% (vezi graficul următor).

Ponderea FSE din bugetul politicii de coeziune

Figura 4

În conformitate cu Strategia Uniunii Europene pentru anul 2020, accentul, în ceea ce privește utilizarea fondului social european, va fi pus pe următoarele:

- promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității lucrătorilor;
- creșterea investițiilor în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
- îmbunătățirea promovării incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- consolidarea capacității instituționale pentru asigurarea unei administrații publice eficiente.

În politica Uniunii Europene se va avea în vedere asigurarea unei dimensiuni sociale consolidate, care să se concretizeze prin:

- alocarea a 20% fondul social european pentru incluziune socială;
- realizarea unui accent mai mare pus pe combaterea șomajului în rândul tinerilor;
- creșterea integrării și asigurarea unui sprijin specific pentru impunerea proiectului privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și nediscriminarea.

e) Fondul de coeziune reprezintă sursa prin care vor fi sprijinite în situația absorbției fonduri dezvoltare rurală, agricultură și piscicultură.

Statele membre care realizează un Produs Național Brut/locuitor mai mic de 90% din media înregistrată în UE-28 sunt sprijinite să utilizeze sumele din fondul de coeziune pentru:

- investiții în domeniul mediului și în mod concret pentru:
 - adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor;
 - îmbunătățirea standurilor în sectoarele apei și deșeurilor;
 - asigurarea biodiversității, inclusiv prin infrastructuri ecologice;
 - ecologizarea mediului urban;
 - îmbunătățirea economiei cu emisii reduse de dioxid de carbon.
- investiții în domeniul transporturilor pentru:
 - dezvoltarea rețelelor transeuropene de transport TEN-T;
 - asigurarea de sisteme de transport cu emisii reduse de dioxid de carbon.

În politica Uniunii Europene se va realiza simplificarea prin aplicarea de norme comune în repartizarea fondurilor de coeziune pentru dezvoltarea rurală și îmbunătățire activității în domeniul maritim și pescuit.

Opțiunea programelor finanțate din fonduri multiple va avea în centrul preocupărilor utilizarea FEDR, FSE și Fondul de coeziune.

- norme armonizate în materie de eligibilitate și durabilitate;
- o mai mare utilizare a costurilor simplificate;
- conectarea plăților cu rezultatele obținute sau prognozate a se obține;
- e-coeziune, care presupune un punct de informare unic pentru beneficiari;
- controlul comisiei se va realiza în mod proporțional, între accesarea fondurilor și rezultate

În aceeași direcție se va pune accentul pe consolidarea coeziunii teritoriale. Astfel, se va urmări dezvoltarea urbană durabilă, prin folosirea a cel puțin 5% din resursele FEDR ce vor fi alocate.

De asemenea, se va crea o platformă de dezvoltare urbană prin realizarea unei rețele între orașe și unele schimbări în materie de politică urbană.

Vor fi inițiate acțiuni inovatoare în domeniul dezvoltării urbane

durabile prin finanțare limitată la un maximum de 0,2% din fondurile anuale. Se va efectua o alocare suplimentară pentru regiunile ultraperiferice și slab populate în zonele cu caracteristici naturale sau demografice specifice.

Politica generală va fi orientată către investiții, prin:

▪ Promovarea utilizării unor instrumente inovatoare de finanțare, care să asigure:

- extinderea sferei de aplicare la toate domeniile de investiții;
- clarificarea cadrului legal;
- utilizarea a 10% pentru instrumentele inovatoare de finanțare și inițiativa comunitară de dezvoltare;

- utilizarea unei game de opțiuni care să ofere flexibilitate administratorilor de programe.

▪ Utilizarea unei rate maxime diferențiate de cofinanțare, pentru fiecare grupă de regiuni, după cum urmează:

- 75-85% în regiuni mai puțin dezvoltate și ultraperiferice;
- 60% în regiuni de tranziție;
- 50% în regiuni mai dezvoltate.

f) gestiunea și controlul – la nivelul Uniunii Europene se va consolida și va viza:

▪ În domeniul gestiunii financiare:

- introducerea unui nou sistem anual de conturi;
- întocmirea declarației anuale de gestiune;
- închiderea anuală a conturilor de către Comisie.

▪ Implementarea de noi sisteme de gestiune și control prin:

- acreditare națională (care impune o responsabilitate mai mare pentru statele membre);

- autoritățile de management vor acționa în calitate de autorități de certificare;

- comisia poate revizui acreditarea în funcție de riscurile și evoluția programelor aplicate.

▪ impunerea unei mai mari proporționalități, care vizează:

- excepții pentru programe cu volum redus;
- considerarea excepțiilor pentru sisteme care au avut în mod consecvent rezultate bune;

- limitări ale controalelor de audit efectuate de Comisie la nivelul operațiunilor individuale.

h) cooperarea teritorială trebuie să fie influențată prin:

- aprobarea unui nou regulament separat de regulamentul general;
- creșterea resurselor financiare (+30%);
- concentrarea programelor pe maximum patru obiective tematice;

- gestiunea simplificată a programelor prin realizarea fuziunii dintre autoritățile de management și autoritățile de certificare);
- facilitarea creării grupărilor europene de cooperare teritorială (GECT).

• **• Criterii de alocare regională a fondurilor**

Se va avea în vedere realizarea unui sistem echitabil pentru toate regiunile UE (simulat pe baza datelor PIB a nivelului de eligibilitate pentru cele trei categorii de regiuni). În această direcție, PIB-cap de locuitor va fi elementul de împărțire a regiunilor UE, pe trei regiuni de state membre. Acestea vor avea echivalența următoare:

- regiuni mai puțin dezvoltate, ce realizează sub media UE pe cap de locuitor
- regiuni de tranziție, cu realizări de 75-80% din media UE;
- regiuni mai dezvoltate, cu realizări de peste 90% din media UE.

Fondurile, pe cele trei regiuni, sunt detaliate în tabelul și graficele următoare:

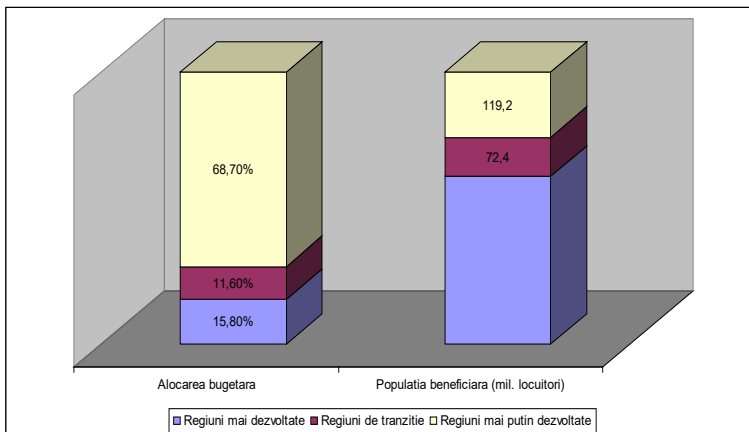
Regiuni mai puțin dezvoltate

Tabelul 1

Fondul de coeziune	68,7
Regiuni mai puțin dezvoltate	162,6
Regiuni de tranziție	38,9
Regiuni mai dezvoltate	53,1
Cooperare teritorială europeană	11,7
Regiuni ultraperiferice și zone slab populate	0,9
Total	336,0

Alocarea bugetară pe regiuni

Figura 5

Calendarul alocărilor

Figura 6

• Politicile europene în domeniul rural

Actul de aderare al României la Uniunea Europeană cuprinde: măsuri temporare suplimentare privind dezvoltarea rurală pentru România, dispoziții speciale privind sprijinul pentru investiții în România, dispoziții financiare speciale privind România, pentru perioada 2007-2013. Sunt încă neclare cauzele pentru care România nu a reușit valorificarea integrală a sprijinului financiar preconizat.

Prima grupă de măsuri stipulează sprijinul pentru fermele de *semisubzistență* aflate în curs de restructurare, urmând ca să se acționeze în vederea rezolvării problemelor legate de tranziție în mediul rural, având în vedere că sectorul agricol și economia rurală din Bulgaria și România sunt expuse presiunii concurențiale a pieței unice; facilitarea și încurajarea restructurării fermelor care nu sunt încă viabile din punct de vedere economic.

În sensul prezentei anexe, prin *ferme de semisubzistență* se înțeleg acele ferme care produc în primul rând pentru consumul propriu, dar care comercializează, de asemenea, o parte a producției proprii.

Pentru a beneficia de sprijin, fermierul trebuie să prezinte un plan de afaceri care: să demonstreze viabilitatea economică viitoare a fermei; să cuprindă detalii privitoare la necesarul de investiții; să descrie etape și obiective specifice.

Conformitatea cu planul de afaceri menționat este reanalizată după un termen de trei ani. În cazul în care obiectivele cuprinse în plan nu au fost

îndeplinite la data reanalizării, nu se acordă niciun sprijin suplimentar, însă beneficiarii nu vor fi obligați la restituirea sumelor deja primite.

Sprijinul se plătește anual, sub forma unui ajutor forfetar care nu poate depăși plafonul de eligibilitate prevăzut la secțiunea 7 și nu poate fi acordat pentru un termen mai mare de cinci ani.

Pentru grupurile de producători se au în vedere politici diferențiate, după cum urmează:

- acordarea de sprijin financiar în scopul facilitării constituirii și administrării grupurilor de producători, ale căror obiective sunt: adaptarea producției producătorilor membri ai grupului la cerințele pieței; introducerea în comun a mărfurilor pe piață, inclusiv pregătirea în vederea vânzării, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea angrosiștilor, precum și stabilirea de norme comune privind informarea asupra producției și, în special, cu privire la recoltări și la disponibilități;

- sprijinul s-a acordat numai grupurilor de producători care sunt recunoscute oficial de autoritățile competente din Bulgaria și România între data aderării și 31 decembrie 2009, în temeiul dreptului intern sau al celui comunitar;

- sprijinul se acordă în tranșe anuale pentru primii cinci ani de la data la care grupul de producători în cauză a fost recunoscut. Acest sprijin a fost calculat pe baza producției grupului, comercializată anual, și nu poate depăși: 5%, 4%, 3% și 2% din valoarea producției comercializate, în cazul în care această producție este de cel mult 1.000.000 euro în fiecare dintre cei cinci ani; 7,5%, 2,5%, 2,0%, și 1,5% din valoarea producției comercializate, în cazul în care aceasta depășește 1.000.000 euro în fiecare dintre cei cinci ani. De un număr de ani forțele politice, opinia publică, toată suflarea din România vorbesc la unison despre un singur lucru, un astfel de plan european, ca fiind cel mai important;

- sprijinul nu poate depăși plafoanele de eligibilitate prevăzute.

O altă gamă de prevederi se referă la măsuri de tipul *Leader +*, care constau în:

- acordarea de sprijin pentru măsurile care urmăresc dobândirea de aptitudini în scopul pregătirii comunităților rurale pentru conceperea și punerea în aplicare a unor strategii locale de dezvoltare rurală;

- aceste măsuri pot include, în special: sprijin tehnic pentru studii privind zona locală, precum și pentru analiza teritorială, cu luarea în considerare a dorințelor exprimate de populația în cauză; informarea și pregătirea populației în vederea participării active la procesul de dezvoltare; formarea de parteneriate reprezentative pentru dezvoltarea locală; elaborarea de strategii de dezvoltare integrate; finanțarea cercetării și elaborarea de cereri de sprijin;

- se poate acorda sprijin pentru adoptarea de strategii-pilot integrate de dezvoltare rurală teritorială, elaborate de grupuri de acțiune locale în conformitate cu principiile stabilite de Comunicarea Comisiei către statele membre din 14 aprilie 2000, privind orientările inițiativei Comunității pentru dezvoltarea rurală (*Leader*). Acest sprijin este limitat la regiunile în care există deja capacitate administrativă și experiență suficiente în abordări specifice dezvoltării rurale locale;

- grupurile locale de acțiune sunt eligibile pentru a participa la acțiuni de cooperare teritorială la nivel național și transnațional, în conformitate cu principiile stabilite de Comunicarea Comisiei;

- României, precum și grupurilor de acțiune locale li se permite accesul la Observatorul zonelor rurale prevăzut de Comunicarea Comisiei menționată mai sus;

- serviciile de consultanță agricolă și informare publică constau în acordarea de sprijin pentru prestarea de servicii de consultanță agricolă și informare publică pentru ferme;

- suplimentar la plățile directe se prevede: acordarea de sprijin agricultorilor eligibili pentru plăți directe suplimentare sau ajutoare acordate la nivel național; sprijinul acordat unui fermier pentru anii 2007, 2008 și 2009 nu a depășit diferența dintre nivelul plăților directe aplicabil în România pentru anul în cauză sau 40% din nivelul plăților directe aplicabil în Comunitate, în compunerea sa de la data de 30 aprilie 2004, pentru anul considerat;

- sprijinul acordat unui agricultor este calificat drept plată directă sau ajutor național suplimentar, după caz, în scopul aplicării nivelurilor maxime stabilite prin Regulamentul 1782/2003.

Asistența tehnică prevede:

- acordarea de sprijin pentru măsurile de pregătire, monitorizare, evaluare și control necesare punerii în aplicare a documentelor de programare privind dezvoltarea rurală;

- măsurile speciale pentru: studii; măsuri de asistență tehnică și schimbul de experiență și de informații destinate partenerilor, beneficiarilor și publicului larg; instalarea, operarea și interconectarea sistemelor informatizate de management, monitorizare și evaluare; îmbunătățirea metodelor de evaluare și schimbul de informații privind cele mai bune practici în acest domeniu;

- sumele pentru măsurile suplimentare temporare pentru dezvoltarea rurală a României sunt prezentate în tabelul următor:

Măsurile suplimentare temporare pentru dezvoltarea rurală a României

Tabel 2

Măsura	Valoarea în euro	Alocarea
Ferme de semisubzistentă	1.000	Fermă/an
Grupuri de producători	100.000	În primul an
	100.000	În al doilea an
	80.000	În al treilea an
	60.000	În al patrulea an
	50.000	În al cincilea an

A doua grupă de măsuri, privind *Dispoziții speciale de sprijin pentru investiții*, statuează:

- sprijinul pentru investiții destinat exploatațiilor agricole în conformitate cu regulamentele privind dezvoltarea rurală, în vigoare la data aderării, se acordă exploatațiilor agricole a căror viabilitate economică la data dării în folosință a investiției poate fi demonstrată;

- volumul total al sprijinului pentru investiții în exploatații agricole, exprimat ca procent din volumul investițiilor eligibile, este limitat fie la o valoare maximă de 50% și, în zonele defavorizate, de 60%, fie la procentele stabilite prin regulamentele privind dezvoltarea rurală, în vigoare la data aderării, oricare dintre acestea este mai mare. În cazul în care investițiile sunt efectuate de fermierii tineri, astfel cum sunt definiți prin regulamentele privind dezvoltarea rurală, în vigoare la data aderării, aceste procente pot atinge fie o valoare maximă de 55% și, în zonele defavorizate, de 65%, fie procentele pot fi stabilite prin regulamentele privind dezvoltarea rurală, în vigoare la data aderării, oricare dintre acestea este mai mare;

- sprijinul pentru investițiile pentru îmbunătățirea prelucrării și comercializării produselor agricole în conformitate cu regulamentele privind dezvoltarea rurală, în vigoare la data aderării, se acordă întreprinderilor care au beneficiat de o perioadă de tranziție după aderare, în vederea îndeplinirii standardelor minime privind mediul, igiena și sănătatea animalelor. În acest caz, întreprinderea în cauză se conformează standardelor specifice până la încheierea perioadei de tranziție respective sau a perioadei de investiție, oricare dintre acestea se desfășoară mai întâi.

Ultima categorie de măsuri se referă la *Dispoziții financiare speciale privind România pentru perioada 2007-2013* și precizează:

- pentru perioada de programare 2007-2013, sprijinul Comunității acordat României pentru ansamblul măsurilor de dezvoltare rurală este pus în aplicare în conformitate cu principiile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului din 21 iunie 1999, de stabilire a dispozițiilor generale privind Fondurile Structurale;

- în zonele corespunzătoare Obiectivului 1, contribuția financiară a Comunității poate ajunge la 85% pentru măsurile agroecologice și privind sănătatea animalelor, respectiv la 80% pentru alte măsuri, sau la nivelul procentelor prevăzute de regulamentele privind dezvoltarea rurală, în vigoare la data aderării, oricare dintre acestea este mai mare.

Sintetizând, acestea sunt măsurile concrete ce au vizat și încă vizează dezvoltarea rurală în România.

• ***Politici referitoare la agricultură și industrie***

În Protocolul de aderare a României la Uniunea Europeană, la articolul 16, se face referire la necesitatea ca România să-și adapteze o serie de acte normative care reglementează activitatea în industrie și agricultură, principalele ramuri ale economiei naționale, a căror activitate trebuie integrată în normele și obligațiile statelor membre, așa cum au fost acestea cristalizate de-a lungul timpului și convenite printr-o serie de regulamente, decizii sau protocoale.

În ceea ce privește industria, într-un prim capitol se vorbește despre dreptul societăților comerciale și drepturile de proprietate industrială, care sunt reglementate printr-o serie de prevederi ce stipulează obligația de a standardiza:

- marca de comerț comunitară, care trebuie însușită și aplicată de toate statele membre, actuale sau cele care aderă la Uniunea Europeană;
- certificatele suplimentare de protecție;
- desenele și modelele industriale comunitare.

Prevederile precizează regulamentele și actele convenite până în prezent de țările membre ale Uniunii Europene, care sunt supuse spre știință României și care trebuie să fie însușite și aplicate în momentul integrării în Uniunea Europeană.

În acest document se menționează că la data aderării României la Uniunea Europeană, o marcă de comerț comunitară înregistrată, sau solicitată în conformitate cu regulamentele Uniunii Europene, se extinde și pe teritoriul României, urmând să aibă același efect în întreaga Comunitate.

În ceea ce privește certificatul suplimentar de protecție, se menționează faptul că acesta se aplică certificatelor suplimentare de protecție acordate în conformitate cu legislația internă din România, înainte de data de aderare și apoi în conformitate cu documentele Uniunii Europene.

Pe de altă parte, se precizează că oricărui medicament protejat printr-un brevet valabil și a cărui primă autorizare de introducere pe piață ca medicament a fost obținută după 1 ianuarie 2000 i se poate acorda un certificat și în România.

Solicitarea unui certificat este posibilă în termen de șase luni, care începe să curgă cel mai târziu de la data aderării.

În legătură cu orice produs fitofarmaceutic protejat printr-un brevet valabil și a cărui primă autorizare de introducere pe piață ca produs fitofarmaceutic a fost obținută după 1 ianuarie 2000, i se poate acorda un certificat și în România.

Regulamentul privind aplicarea certificatelor suplimentare de protecție, acordate în conformitate cu legislația internă a statelor, trebuie aplicat înainte de aderare, iar ulterior acesta trebuie respectat în totalitate.

Referitor la desenele și modelele industriale comunitare, se evidențiază faptul că de la data aderării României, un desen sau un model industrial comunitar protejat sau solicitat în conformitate cu regulamentele Uniunii Europene, înaintea respectivelor date de aderare, se extinde la teritoriul fiecărui stat și va avea același efect pe care îl are în oricare din statele membre.

Cu privire la agricultură, sunt o serie de prevederi care vizează clarificări în domeniul politicii agrare și reglementări referitoare la producerea, comercializarea, dar mai ales la calitatea și limitele în care produsele agricole trebuie produse.

Sunt o serie de precizări care privesc armonizarea cu specificul agriculturii românești a industriei agroalimentare, în momentul aderării.

Într-o reglementare dintr-un articol, se vorbește de organizarea comună a pieței în sectorul tutunului. Din acest punct de vedere sunt o serie de reglementări care prevăd sortimentele de tutun ce sunt acceptate în Uniunea Europeană. Facem aici o precizare la care nu vom mai reveni și ea trebuie înțeleasă pentru întregul cuprins al acestui articol, în sensul că, în afara acestor sortimente definite calitativ și, vom vedea în continuare, și cantitativ, pentru România, se subînțelege că celelalte sortimente sau cantități suplimentare nu sunt admise spre a fi produse.

Desigur, pe de o parte este un proces pozitiv, se urmărește educarea populației și producerea unor produse agroalimentare, sau dezvoltarea agriculturii din țara noastră în concordanță cu cerințele Uniunii Europene, dar trebuie să înțelegem că, pe de altă parte, aceste reglementări vor crea suficient de multe *suferințe* micilor producători agricoli, poate și celor mijlocii, poate celor din prelucrarea produselor agricole care, vom vedea, sunt supuși unor condiții stricte de aliniere la standardele fitosanitare și sanitar-veterinare care necesită costuri (se vor primi și ajutoare în acest sens), în caz contrar trebuind să-și înceteze activitatea.

Într-un alt articol se vorbește de organizarea comună a piețelor în sectorul produselor de prelucrare pe bază de fructe și legume.

În regulamentul Comisiei din 22 decembrie 1998 se prevăd schemele vizând primele, cotele de producție și ajutorul specific acordat grupurilor

de producători din sectorul tutunului brut, vorbindu-se despre o serie de reglementări, iar în cazul României se precizează un procent, ca prag de garantare, de 2%, ajutor acordat producătorilor de tutun.

În legătură cu organizarea comună a pieței în sectorul vini-viticol, există o serie de reglementări, iar în cazul României se precizează că se acordă de la data aderării dreptul de plantare nouă pentru producția vini-viticolă, de 1,5% din suprafața viticolă totală, totalizând 2.830,3 hectare.

Prin Regulamentul Consiliului Uniunii Europene din 29 septembrie 2003 s-au stabilit normele comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori, sens în care s-au modificat o serie de acte normative.

În această direcție se prevăd următoarele aspecte:

- România va beneficia de aceeași politică unică a Comunității Europene, după aderare;

- România asigură Uniunea Europeană că terenul care a fost utilizat drept pășune permanentă la data de 1 ianuarie 2007 va fi menținut în această categorie și în viitor.

Suprafața totală maximă garantată pentru a primi sprijin, este de 1.648.000 hectare și România va primi o sumă de 126,075 euro/hectar.

În cazul fiecărei țări, documentele Uniunii Europene stabilesc o suprafață națională de bază, cea care va beneficia de *privilegiul* de a primi o serie de ajutoare. Pentru România s-au prevăzut 500 de hectare.

Se instituie faptul că suprafața maximă garantată pentru întreaga Uniune Europeană este de 829.229 hectare, din care României îi revin 1.645 hectare. S-a avut în vedere fertilitatea solului, unele posibilități mai deosebite, astfel ca suprafața națională garantată să fie orientată în acest sens și cultivată după preceptele și orientările Uniunii Europene.

În ceea ce privește realizarea altor culturi, România va primi sprijin pentru 452.000 hectare.

Referitor la stabilirea plafoanelor naționale pentru taurine, prin aceasta înțelegând numărul total de capete pentru care se primește sprijin din partea Uniunii Europene, în cazul României la poziția tauri, tăurași, vaci, juninci, cota este de 1.148.000 capete, iar în ceea ce privește poziția viței în vârstă de cel puțin o lună și cel mult opt luni, și cu o greutate a carcasei de până la 185 kg., pentru România se prevede un total de 85.000 capete.

Plățile directe pentru sprijinul agriculturii, începând cu anul 2007, după aderare, se fac pentru nivelul stabilit la 30 aprilie 2004, astfel: 25% în 2007; 30% în 2008; 35% în 2009; 40% în 2010; 50% în 2011; 60% în 2012; 70% în 2013; 80% în 2014; 90% în 2015 și 100% începând cu anul 2016.

Pentru suprafața agricolă inclusă în schema unică de plată pe suprafață, reprezentând partea din suprafața agricolă utilizată a acestora, care este menținută în bune condiții agricole indiferent dacă există producție sau nu, în cazul în care a fost ajustată în mod adecvat, în conformitate cu prevederile-obiectiv care urmează să fie stabilite pentru România, se prevede că plata se va face numai dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în planul agricol comunitar.

Orice nou stat membru poate decide încetarea aplicării schemei la sfârșitul primului sau celui de-al doilea an din perioada de aplicare, având în vedere schema cotei unice pe fermă. Noile state notifică intenția lor de a înceta aplicarea cotei menționate, până la data de 1 august a ultimului an de aplicare.

În cazul României, până la sfârșitul perioadei de cinci ani de aplicare a schemei unice de plată, respectiv anul 2011, s-a aplicat nivelul procentual stabilit de legea aplicabilă. Dacă aplicarea schemei unice de plată pe suprafață este prelungită după această dată, în temeiul unei decizii luate de Consiliul Uniunii, nivelul procentual stabilit se aplică până la sfârșitul ultimului an de aplicare a schemei, astfel prelungită.

Referitor la plățile directe, altele decât schema unică de plată, nivelul total al sprijinului direct pe care fermierul are dreptul să-l primească este în funcție de fiecare produs. Anul de referință pentru România a fost luat anul calendaristic 2006.

Cu privire la schema unică de plată, valoarea totală a ajutorului național direct complementar care poate fi acordat de România pentru un anumit an, este limitată la un pachet financiar specific.

Acordarea sprijinului pentru agricultură în cazul României a început cu data de 1 ianuarie 2007 și a expirat la 31 decembrie 2011. Consiliul Uniunii Europene hotărăște prelungirea acestei perioade, în funcție de modul în care evoluează situația.

În ceea ce privește plafonul de ajutor care urmează să fie acordat României în milioane euro, acesta, pentru perioada 2012-2016 are următoarele valori: 1.059,6 euro în 2012; 1.206,2 milioane euro în 2013; 1.412,8 milioane euro în 2014; 1.589,4 milioane euro în 2015 și 1.766, 0 milioane euro în 2016 și următorii.

Cu privire la suprafața totală, culturile arabile și producțiile de referință care trebuie obținute, în cazul României se precizează următoarele niveluri: suprafața națională de bază: 7.012.666 hectare cu o producție medie de 2,65 tone/hectar. În cazul în care aceste suprafețe nu se cultivă integral, ori producțiile obținute sunt diferite, respectiv mai mici, subvențiile venite de la Uniunea Europeană se ajustează în mod corespunzător.

Pentru consumul de lapte, în România se instituie o rezervă specială de restructurare. Această rezervă s-a eliberat la 1 aprilie 2009. Decizia de a elibera rezerva și de a distribui pentru livrări și cota directă de vânzare adoptată de Comisia pentru vânzări în procedura menționată, se face pe baza unei evaluări cuprinse într-un raport înaintat Comisiei la 31 decembrie 2008. În acest raport se descriu rezultatele și tendințele procesului de restructurare în sectorul de produse lactate și, în special, trecerea de la producția pentru consumul pentru gospodăria proprie, la producția pentru piață.

În cazul României, cantitățile de referință națională includ laptele de vacă sau asimilate, livrat pentru cumpărători sau vândut direct, indiferent dacă este un produs care se comercializează în cadrul unei măsuri tranzitorii aplicabile acestei țări.

În plata sprijinului vizând realizarea producției de lapte de vacă, se au în vedere două criterii: pe de o parte, obținerea unei anumite cantități, care înseamnă eficiență în exploatare și, pe de altă parte, un anumit procent de grăsimi prevăzut în legislație. Aceste două criterii vizează realizarea unei producții de calitate, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene.

Cantitățile de referință pentru livrări directe se cifrează la 1.093.000 tone, iar pentru vânzări directe, la 1.964.000 tone. Cantitatea de rezervă specificată în cazul României este de 188.400 tone. Conținutul de grăsimi acceptat pentru România este de 35,90 grame la litrul de lapte.

În ceea ce privește politica în domeniul transporturilor, Consiliul Uniunii Europene a adoptat o Directivă la 29 aprilie 1986 în care se prevede accesul la Convenția de transportatori rutieri de marfă și transportatori rutieri de călători, precum și recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor titluri oficiale de calificare, pentru a facilita în acest fel transportatorilor dreptul la libera stabilire pentru operațiunile de transport național și internațional.

Există o derogare în ceea ce privește România, în care se prevede că certificatele eliberate transportatorilor înainte de data aderării vor fi considerate ca fiind echivalente cu certificatele emise în conformitate cu dispozițiile prezentei.

Certificatele de competență profesională pot fi preschimbate în unele noi de către statele membre interesate, sub forma certificatelor standard.

Armonizarea legislației statelor membre referitoare la impozitul pe cifra de afaceri, sistemul complementar sau valoarea adăugată a fost reglementată printr-o serie de directive. Unele precizări sunt făcute în legătură cu cota unică de impozitare, nivelul taxei pe valoarea adăugată ce se poate practica, cu două trimiteri: nivelurile recomandate de Uniunea Europeană și diferențele în aplicare, în funcție de particularitățile fiecărui stat.

La capitolul accize pe alcool și băuturi alcoolice, în cazul României se prevede că se aplică o cotă redusă a accizei de cel puțin 50% din cota standard, aplicată la nivel național pentru alcoolul etilic și cel obținut în distilerile pomicultorilor care produc anual peste 10 hl de alcool etilic din fructe furnizate de gospodăriile mici. Cota redusă va fi aplicată la cel mult 30 l alcool din fructe anual, pe fiecare gospodărie de pomicultori, iar această cantitate va fi destinată exclusiv consumului personal și nu comercializării.

Acestea ar fi câteva aspecte referitoare la armonizarea politicii pe care România trebuie să o adopte în continuare după intrarea în Uniunea Europeană, în domeniile producției industriale, agriculturii, transporturilor, sistemului de taxe și impozite.

Am prezentat numai elementele pe care le-am considerat mai deosebite, întrucât considerăm că o serie de alte reglementări care nu aduc modificări spectaculoase în strategia economiei țării în politica guvernamentală nu sunt de interes prea mare.

• *Prevederile acquis-ului Schengen după aderare*

În articolul 4 alineatul 1 la Protocolul privind integrarea României în Uniunea Europeană se face trimitere la Anexa 2 care, de fapt, este o listă cuprinzând dispozițiile acquis-ului Schengen și ale actelor adoptate în temeiul acestuia sau conexe, care urmează să devină obligatorii și aplicabile pe teritoriul noilor state membre de la data aderării.

În consecință, cetățenii români care beneficiază de unele facilități ale programului Schengen urmează să aibă în vedere o seamă întregă de documente, acorduri, convenții, protocoale deja semnate între statele membre și pe care, în contextul în care va deveni membră, România le va aplica cu obligativitate.

Aquis-ul Schengen are la bază acordul semnat între guvernele statelor Uniunii Economice BENELUX, Republica Federală Germania și Republica Franceză la 14 iunie 1985 la Schengen. Acest Acord prevede eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune ale statelor semnatare. Pe măsura evoluției situației și a aderării altor state la Uniunea Europeană, dispozițiile s-au îmbunătățit prin semnarea Convenției Schengen la 19 iunie 1990 de punere în aplicare a Acordului Schengen convenit în iunie 1985.

Actul final al acestei Convenții și declarațiile comune care fac trimitere la acest subiect au fost modificate ulterior și apoi concretizate la 31 martie 2005, când s-au convenit și semnat Tratatul și Protocolul de aderare a României și Bulgariei la Uniunea Europeană.

Așa de pildă, articolul 1, care reflectă dispozițiile cu privire la controlul la frontierele comune a suferit unele modificări și s-a concretizat

printr-o declarație comună cuprinsă în partea a doua a Actului final.

Acordul Schengen semnat la 14 iunie 1985 și actele ori declarațiile aferente care l-au modificat pe acesta și au căpătat o altă formă finală pe parcurs, după cum urmează:

- la 27 noiembrie 1990 s-a semnat Acordul de aderare a Republicii Italiene la această Convenție Schengen;

- apoi, la 25 iulie 1991, un Acord similar s-a semnat pentru aderarea Spaniei și Portugaliei;

- Republica Elenă a convenit această formă prin semnarea Acordului de aderare la 6 noiembrie 1993;

- alte patru state, respectiv Austria, care a semnat Acordul de aderare la 28 aprilie 1995, Regatul Danemarcei, care a semnat acordul la 19 decembrie 1996, împreună cu Republica Finlanda și Regatul Suediei, au devenit părți semnatare ale acestui Acord (Convenție) Schengen.

Ulterior, în conformitate cu acordurile încheiate de Consiliu, Protocolul Schengen a fost completat cu o serie de acorduri, după cum urmează:

- Acordul încheiat la 18 mai 1999 între Consiliul Uniunii Europene pe de o parte și reprezentanții Republicii Islanda și ai Regatului Norvegiei, pe de altă parte, privind asocierea acestora din urmă la transpunerea, punerea în aplicare și dezvoltarea acquis-ului Schengen, inclusiv a anexelor actului final, a declarațiilor și schimbului de scrisori alăturate acestuia.

- La 30 iunie 1999 s-a încheiat un alt acord, între Consiliul Uniunii Europene, pe de o parte, și Republica Irlanda și Regatul Norvegiei, pe de altă parte, cu privire la definirea drepturilor și obligațiilor în raporturile dintre Irlanda și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. De asemenea, în acest Acord s-a prevăzut cadrul de aplicare a acquis-ului Schengen la care Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și-a impus unele proceduri vizând intrarea în această țară. În rest, sunt prevăzute aceleași condiții de acceptare vizând motivația, garanția întoarcerii sau plecării din țara vizitată, precum și limitele financiare.

- ulterior, la 25 octombrie 2004, Consiliul Uniunii Europene a semnat un Acord cu Confederația Elvețiană privind asocierea acesteia la transpunerea și punerea în aplicare a acquis-ului Schengen.

Dispozițiile altor decizii ale Consiliului Executiv, instituite prin Convenția Schengen semnată la 19 iunie 1990 de punere în aplicare, au fost ulterior modificate printr-o serie de decizii, așa cum sunt: Decizia Comitetului Executiv din 14 decembrie 1995 privind declarațiile miniștrilor secretari de stat, decizii ale Comitetului Executiv din perioada 1993-1998, cu privire la:

- îmbunătățirea practicii cooperării judiciare în materie de combatere a traficului de droguri;

-
- achiziționarea ștampilelor comune de intrare și ieșire;
 - certificatul de autorizare a transportului de droguri și substanțe psihotrope;
 - intrarea în vigoare a Convenției de punere în aplicare a Acordului Schengen din 19 iunie 1990;
 - schimbul rapid între statele Schengen de date statistice concrete privind eventualele disfuncționalități la frontierele externe;
 - înființarea Comitetului Permanent pentru evaluarea și punerea în aplicare a dispozițiilor Schengen;
 - transmiterea Manualului comun statelor candidate la Uniunea Europeană (cum este și cazul României);
 - adoptarea de măsuri de combatere a imigrării ilegale, în măsura în care acestea se referă la dispozițiile cuprinse în Convenția și Acordul Schengen;
 - cooperarea polițienească transfrontalieră în materie de prevenire și depistare a infracțiunilor;
 - broșura cu privire la cooperarea polițienească transfrontalieră, în măsura în care aceasta se referă la dispozițiile Acordului Schengen;
 - introducerea unui formular armonizat pentru invitații, declarații de garanție și atestări de cazare;
 - detașarea coordonată a consilierilor în materie de documentare;
 - norme concrete în materie de stupefiante și circuitul acestora;
 - prevederile acquis-ului Schengen în materie de telecomunicații;
 - instituirea procedurii privind ofițerul de legătură între statele care au aderat la acordul Schengen;
 - principiile generale care reglementează plata informatorilor (a persoanelor care oferă date privind încălcarea procedurilor și a modului de aplicare a Acordului Schengen);
 - traficul ilegal de arme de foc;
 - versiunile definitive ale Manualului comun și ale instrucțiunilor consulare comune;
 - îmbunătățirea cooperării polițienești în materie de prevenire și depistare a infracțiunilor;
 - condițiile și criteriile în baza cărora se realizează extrădarea reciprocă între statele semnatare ale acestui acord;
 - aspecte privind combaterea răpirii de minori și modul de soluționare a acestora;
 - adoptarea unor măsuri de combatere a imigrării ilegale din toate țările respective, precum și o serie de alte aspecte care uniformizează modul în care țările care au aderat la Uniunea Europeană și au semnat acest acord Schengen trebuie să acționeze.

O serie întreagă de decizii au fost adoptate, și acestea se referă la Acordul și acquis-ul Schengen sau documentele anexe acestuia, dintre care amintim:

- abrogarea Regulamentului Consiliului de instituire a modului de acordarea a vizelor;

- stabilirea modalităților de integrare a Secretariatului Schengen în cadrul secretariatului General al Consiliului;

- definirea acquis-ului Schengen în scopul stabilirii, în conformitate cu dispozițiile relevante din Tratatul de instituire a Comunității Europene și din Tratatul privind Uniunea Europeană, a temeiului juridic pentru fiecare din dispozițiile sau deciziile care constituie acquis-ul Schengen;

- modalități de aplicare a Acordului încheiat între Consiliul Uniunii Europene și Republica Islanda și Regatul Norvegiei în ceea ce privește asocierea acestor două state la punerea în aplicare, asigurarea și respectarea acquis-ului Schengen;

- aplicarea integrală a acquis-ului Schengen pe teritoriul Greciei;

- formularea cererii Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord de a participa la punerea în aplicare a unora dintre dispozițiile acquis-ului Schengen;

- instituirea procedurii de modificare a unor articole din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen privind eliminarea treptată a controlului la frontierele externe comune ale statelor semnatare;

- declasificarea mai multor părți din Manualul comun adoptat de Comitetul Executiv instituit prin Convenția de punere în aplicare a Tratatului Schengen;

- punerea în aplicare a acquis-ului Schengen pe teritoriul Danemarcei, Finlandei și Suediei, precum și pe teritoriul Islandei și Norvegiei;

- stabilirea listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină vize pentru trecerea frontierelor externe ale statelor membre și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt scutiți de această obligație;

La acest punct al celor două Decizii ale Consiliului trebuie să facem precizarea că România este vizată direct, întrucât devine partea cea mai estică a graniței Uniunii Europene, în care intrarea și ieșirea prin teritoriul României în Ucraina, Moldova, Turcia și, de aici, alte țări care sunt în adiacență geografică, trebuie controlate. Astfel, treptat România a renunțat la desființarea vizelor de intrare-ieșire cu Ucraina, Republica Moldova, Turcia și celelalte țări. Desigur, aceasta este o măsură de protecție pentru întreaga Uniune Europeană, pe care România deja o aplică, iar după intrarea în Uniunea Europeană va consolida această metodologie (politică) privind intrările-ieșirile în/din țara noastră.

-
- competențele de execuție în ceea ce privește anumite norme metodologice și proceduri de examinare a cererilor de viză;
 - competențele de execuție în ceea ce privește anumite norme metodologice și proceduri în realizarea controlului și supravegherii frontierelor;
 - completarea dispozițiilor articolului 26 din Convenție, privind punerea în aplicare a agendei Schengen, în care se aduc o serie de clarificări și care fac acest acord mult mai pragmatic;
 - dezvoltarea sistemului de informații Schengen din a doua generație; este vorba de țările care au aderat pe parcurs și trebuie să ofere informații pentru baza de date și care pot folosi, de asemenea, informațiile din această bază de date;
 - stabilirea unui model uniform de formular pentru aplicarea vizei de intrate în statele membre, titularul unui document de călătorie nerecunoscut de către statul membru care emite formularul respectiv neavând acces;
 - punerea în aplicare a unor prevederi ale aquis-ului comunitar în condiții specifice solicitate de unele țări;
 - consolidarea clauzei penale pentru a preveni facilitarea intrării în tranzit și șederii neautorizate de persoane pe teritoriul unei țări membre a Uniunii Europene;
 - definirea facilităților intrării în tranzit și șederii neautorizate, pentru ca toate țările să lucreze și să procedeze în mod uniform;
 - sprijinul în cazurile de tranzit și luarea de măsuri vizând expulzarea pe calea aerului a celor care pătrund într-o țară a Uniunii Europene și care trebuie să revină la locul de bază în aceeași modalitate;
 - constituirea unei rețele de ofițeri de legătură în materie de imigrare, care să aibă o pregătire uniformă în toate statele membre, care să cunoască legislația în domeniul Acordului Schengen, precum și particularitățile legislației din fiecare stat membru;
 - în aprilie 2004 s-au adus noi modificări Manualului comun, în sensul prevederii regulilor de controale la frontiere, specializate în cazul minorilor însoțiți;
 - tot la această dată, prin alte trei Directive ale Consiliului Uniunii Europene, se prevăd detalii vizând obligația transportatorilor de a comunica date privind pasagerii, organizarea de zboruri comune pentru expulzarea de pe teritoriul a două sau mai multe state membre a resortisanților țărilor care fac obiectul măsurilor individuale de expulzare;
 - modificarea Manualului comun care prevede aspectele menționate mai sus.

La 8 iunie 2004, printr-o decizie a Consiliului Uniunii Europene, s-a constituit Sistemul Unic de Informații privind Vizele, care este obligatoriu a fi aplicat de toate statele membre.

La 26 octombrie 2004, Consiliul a aprobat un Regulament prin care se constituie Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la frontierele externe ale statelor membre ale Uniunii Europene.

Apoi, la 13 decembrie 2004, au fost adoptate alte două regulamente ale Consiliului Uniunii Europene, cu privire la:

- obligația autorităților competente ale statelor membre de a ștampila cu regularitate documentele de călătorie ale resortisanților țărilor terțe, în momentul trecerii de către aceștia a frontierelor externe ale statelor membre, precum și de modificare a dispozițiilor Convenției pentru aplicarea Acordului Schengen și a Manualului comun adoptat în acest scop;

- standardele referitoare la elementele de securitate și datele biometrice în pașapoartele și documentele de călătorie eliberate de statele membre.

În rezumat, acestea sunt prevederile inițiale și, apoi, modificarea acestora prin decizii, regulamente, alte documente ale Consiliului Uniunii Europene, care sunt avute în vedere și de autoritățile din țara noastră.

De fapt, în procesul de aderare la Acordul Schengen, de punere a acestuia în aplicare, precum și în procesul de pregătire a aderării la Uniunea Europeană, legislația din țara noastră a fost adoptată.

Urmează să fie perfecționat cadrul de aplicare a acestei legislații, cu respectarea strictă a prevederilor tuturor documentelor de convenire a Acordului Schengen, precum și cele de modificare și de adaptare ulterioară la cerințele Uniunii Europene extinse.

Desigur, România va trebui să pășească ferm spre respectarea prevederilor din întreaga documentație privind Acordul Schengen, deoarece există un articol care prevede că, în momentul în care sunt încălcate procedurile, normele și condițiile prevăzute în Acordul Schengen, acesta să poată fi modificat de țara de reședință, iar în caz de dificultăți și mai mari, să fie suspendat chiar de Consiliul Uniunii Europene.

Am precizat aceste aspecte deoarece România ridică un număr important de probleme țărilor Uniunii Europene prin aceea că cetățenii săi nu respectă cu strictețe scopul călătoriei, există o sumedenie de persoane care refuză să se întoarcă în țară, depășind cele 90 de zile admisibile și, în acest context, trebuie expulzate; populația de etnie romă creează alte probleme (cerșetorie, furturi, activități care afectează climatul social etc.); nerespectarea prevederii în legătură cu sumele minime ce trebuie deținute de cei care vizitează țările membre ale Acordului Schengen ș.a.m.d.

În acest context, Guvernul României a fost nevoit să adopte reglementări care, numai aparent, vin în contradicție cu prevederile Acordului Schengen, dar, în realitate, sunt în concordanță cu acestea, vizând nevoia de protecție a statelor vizitate de cetățeni români care aduc atingere prevederilor

din Acordul Schengen și documentele conexe ale acestuia. Din păcate România mai are de așteptat, fiind țări cu poziție rezervată, până la dobândirea intrării în acordul Schengen, care s-ar putea realiza, în cele din urmă, în 2016 sau chiar mai târziu. Deși, în poziția Franței și a altor țări comunitare, prevederile acordului Schengen par a nu fi îndeplinite, urmărindu-se diverse corelări cu MCV sau altele, realitatea este alta și anume temerea țărilor din Uniunea Europeană că granița de Est și Nord a României nu este suficient securizată.

Concluzii

Articolul realizat pe baza unui studiu al unei largi baze de date și informații cu privire la integrarea României în Uniunea Europeană relevă câteva elemente esențiale, care se vor concluziona după cum urmează în continuare. În primul rând, România trebuie să facă eforturi mai mari pentru a iniția, pregăti și finaliza proiecte pe baza cărora să acceseze fondurile comunitare alocate pentru fiecare domeniu în parte. Alocările de la bugetul Uniunii Europene sunt destul de importante. Dificultatea accesării însă este problema cu care se confruntă România. Țările dezvoltate nu au niciun impediment în a valorifica și a utiliza integral fondurile repartizate.

România și alte state care au intrat mai târziu în Uniunea Europeană, confruntată și cu dificultăți interne și acum afectată și de criza pandemică și financiar-economică, va avea dificultăți mai mari în ceea ce privește pregătirea proiectelor, pregătirea programului pentru redresare și reziliență și accesarea celor 30 de miliarde de euro alocați țării noastre, dar și în ceea ce privește accesarea fondurilor structurale, de coeziune și de altă natură. Se impun deci proiecte certe care să fie dezvoltate și utilizate în modul în care au fost stabilite de către Uniunea Europeană, urmărind alocarea fondurilor și structura acestora pentru fiecare țară în parte.

Accesarea este o latură a acestui proces de integrare, dar pe de altă parte trebuie să avem în vedere că România trebuie să crească și în ceea ce privește participarea la proiecte comune ale Uniunii Europene. În acest sens, trebuie să-și definitiveze câteva domenii în care să fie factor important, care nu poate fi ocolit ci luat în considerare la inițierea proiectelor majore ale Uniunii Europene.

O ultimă concluzie este aceea că în prezent în procesul de definitivare a integrării în Uniunea Europeană, România trebuie să soluționeze unele amânări pe care le are în anumite domenii, dar în același timp să stabilească priorități, nu subordonate ci în concordanță cu directivele Uniunii Europene, așa încât să accesăm fondurile din planul de redresare și reziliență, precum și pe cele din bugetul anual stabilit de Uniunea Europeană. Aceasta trebuie făcută cu mare efort mai ales în contextul în care criza economico-financiară

declanșată de criza pandemică ne va crea dificultăți suplimentare în a ajusta această accesare a fondurilor comunitare.

Bibliografie

1. Anghelache, C-tin (2008). *România 2008. Starea economică în procesul integrării*, Editura Economică, București
 2. Anghelache, C-tin (2012). *România 2012. Starea economică în criză perpetuă*, Editura Economică, București
 3. Anghelache, C-tin, Capanu, I. (2004). *Statistică macroeconomică*, Editura Economică, București
 4. Anghelache, C-tin (1999). *Comerțul exterior. Finanțare și analiză financiar-bancară*, Editura Economică, București
 5. Anghelache, C-tin (2016). *România 2016. Starea economică*, Editura Economică, București
 6. Anghelache, C-tin (2017). *România 2017. Starea economică la un deceniu de la aderare*, Editura Economică, București
 7. Anghelache, G.V. (2014). *Romanian Capital Market – Evolution and perspectives*. Comunicare prezentată la Simpozionul „Dezvoltări Post-Criză în Știința Economică”, Academia de Studii Economice, București, noiembrie 2014
- *** Buletinul Statistic nr. 1-12/2002, 1-12/2003, 1-12/2004, 1-12/2005, 1-12/2006, 1-12/2007, 1-12/2008, 1-12/2009, 1-12/2010, 1-12/2011, 1-12/2012 și 1-12/2013, 1-12/2014, 1-12/2015, 1-12/2016 și 1-7/2017 editat de Institutul Național de Statistică
- *** Colecția ziarului Economistul, 1999 – la zi
- *** Colecția ziarului Ziarul Financiar, 1999 – la zi
- *** Condițiile de viață ale populației din România, revistă editată de Institutul Național de Statistică, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016